

Posudek

na rigorózní práci Mgr. Andrey Theisové „Medzinárodnoprávna ochrana detí“

Rigorózní práce je zaměřena na oblast mezinárodní ochrany lidských práv. Uchazečka si zvolila stále aktuální a významné téma. Práce je členěna na úvod, osm částí a závěr. Celkový rozsah práce je 157 stran.

Do části věnované historickému vývoji uchazečka zahrnula různé dokumenty přijaté na univerzální i regionální úrovni, zahrnující mezinárodní smlouvy, dokumenty nesmluvní apod. Jsou mezi nimi smlouvy již z období před první světovou válkou, mezi světovými válkami a zejména po druhé světové válce. Dokumenty jsou řazeny z hlediska časové chronologie. Domnívám se však, že by bylo vhodnější uspořádat je spíše z hlediska věcného (členění na smlouvy a další dokumenty). Mezi zmíněnými dokumenty jsou tak zahrnuta i nařízení ES č.1347/200 a č. 2201/2003 (str.20), což jsou velmi významné dokumenty přímo aplikovatelné v rámci EU. Vzhledem k jejich zařazení by bylo vhodné vysvětlit i význam nařízení přijímaných orgány ES/EU. Vzhledem k tomu, že v daném přehledu dokumentů jsou obsaženy i dokumenty patřící do mezinárodního práva soukromého a procesního, měla zde být uvedena i Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí z roku 1999.

Další část práce nazvaná Úmluvy upravující mezinárodní spolupráci v oblasti péče o děti zahrnuje vedle Deklarace práv dítěte z roku 1959, zejména Úmluvu o právech dítěte z roku 1989. Na str. 27 se autorka zmiňuje o námitce, která byla vznesena v souvislosti s návrhem této úmluvy, že dítě nemůže být subjektem mezinárodního práva. Při ústní obhajobě by autorka mohla vyjádřit vlastní názor na tuto otázku. Vzhledem k významu pojmu diskriminace v oblasti lidských práv považují jedinou definici na str. 34 bez další analýzy tohoto pojmu za nedostatečnou. Uchazečka se mohla zabývat i dalšími definicemi např. jak je pojímána v rámci Evropské úmluvy o ochraně lidských práv z roku 1950. V této kapitole autorka správně konstatuje, že Úmluva o právech dítěte zahrnuje různé kategorie práv (občanská, politická, hospodářská, sociální, kulturní). Podle čl. 4 Úmluvy mají státy učinit potřebná zákonodárná, správní a jiná opatření k provedení práv uznaných Úmluvou. Při konkretizaci tohoto článku, je podle autorky potřeba vycházet z analýzy jednotlivých práv (str. 37). Bylo by možné vhodně vyjádřit, která z práv obsažených v Úmluvě mají povahu tzv. samovykonatelných práv (self-executing) na rozdíl od práv, která takovou povahu nemají. Za pozitivní v této části lze považovat snahu autorky po vyjádření toho, jak jsou práva obsažená v Úmluvě implementována ve slovenském právním řádu. Zabývá se zde i úlohou Výboru pro lidská práva, který je implementačním a kontrolním orgánem Úmluvy. Na str. 47 se vyjadřuje kriticky ke kontrolnímu mechanismu Úmluvy, v tom směru, že zde nejsou žádné konkrétní sankce, které by bylo možno uplatnit vůči státu, který ustanovení této Úmluvy nedodrží. Znamená to, že stát v případě porušení svých závazků nemůže být sankcionován? Praktickým doplněním této části jsou připomínky Výboru pro práva dítěte ke Správě Slovenské republiky o dětech a mládeži (str. 49 a násl.), které jsou státy na základě Úmluvy povinny předkládat.

Další část rigorózní práce je zaměřena na aktuální otázky mezinárodněprávní ochrany dětí. Nejprve se autorka zaměřila na dva opční protokoly přijaté v roce 2000 k Úmluvě o právech dítěte. Jak sama konstatuje, jedná se o dva okruhy problémů v oblasti práv dětí, a představují podle ní důležité kroky na cestě odstraňování aktuálních forem vykořisťování dětí (str.59). Uchazečka stručně popsala oba protokoly, postrádám zde však informaci o tom,

kolik států protokoly ratifikovalo. Na str. 60, autorka konstatuje, že Opční protokol o účasti dětí v ozbrojených konfliktech propojuje ochranu lidských práv a humanitárního práva bez podrobnějšího rozboru. Podrobněji se k oběma protokolům uchazečka vrací v následujících částech. Je otázkou, zda zahrnutí obou protokolů do dvou částí práce je optimální.

Následující kapitola je zaměřena na problematiku komerčního sexuálního zneužívání dětí a obsahuje, jak dokumenty bez právní závaznosti, tak i mezinárodní smlouvy. Některé z těchto dokumentů mohly být podrobněji rozebrány např. Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 182 o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce z roku 1999 nebo Úmluva o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení z roku 1993 (str. 67). V této části se autorka rovněž vrací k Opčnímu protokolu k Úmluvě o právech dítěte, o prodeji dětí, dětské prostituci a dětské pornografii. Na str. 82 tak dochází k opakování některých údajů, které se týkají tohoto dokumentu. Kladně lze hodnotit snahu autorky o vyjádření toho, jak jsou ustanovení Opčního protokolu implementována do slovenských trestních předpisů. Rovněž se v této části zabývá otázkou problematiky práv dětí a jejich komerčního sexuálního zneužívání ve Slovenské republice. Na Slovensku byl vytvořen Dětský fond pro dohled na dodržování práv dětí na Slovensku (str. 91). Uchazečka by mohla vysvětlit jaký je souvislost tohoto Fondu s Úmluvou o právech dítěte. Podrobně v této části rovněž popisuje jednotlivé skutkové podstaty obsažené ve slovenském trestním zákonu, které se týkají problematiky komerčního sexuálního zneužívání dětí (str. 99 a násl.).

Další část je věnována problematice účastí dětí v ozbrojených konfliktech. Na str. 113 cituje autorka zprávu ministerstva zahraničních věcí USA, která se týká obchodu s lidmi. Píše zde o 19 zemích, které by mohly čelit sankcím. Nezmiňuje se však o tom, za porušení jakých norem. V této kapitole zmiňuje ženevské úmluvy upravující mezinárodní humanitární právo a následně se zabývá ustanoveními, které se týkají ochrany dětí v ozbrojených konfliktech. Není zřejmé, proč je v této kapitole po přehledu smluv v oblasti mezinárodního humanitárního práva zařazena podkapitola 6.2 nazvaná „Historický vývoj mezinárodněprávní ochrany dětí v době ozbrojených konfliktů,“ když se v podstatě jedná o další smlouvy. Na str. 122 a násl. je obsažen podrobnější rozbor již výše zmíněného Opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte o účasti dětí v ozbrojených konfliktech. Uchazečka se ve své práci zaměřila i na problematiku mírových misí OSN a v poslední kapitole na mezistátní osvojení. Otázkou je proč je problematika osvojení za otázkami ozbrojených konfliktů.

Pokud jde o celkové hodnocení rigorózní práce, uchazečka se snažila komplexně zpracovat problematiku mezinárodněprávní ochrany dětí. Dá se konstatovat, že tohoto cíle se jí podařilo dosáhnout. Domnívám se však, že z hlediska tématu, by bylo vhodnější, podrobněji se zabývat pouze určitou oblastí mezinárodní ochrany dětí. Vzhledem k velkému počtu citovaných dokumentů by větší přehlednosti práce prospělo důslednější odlišování instrumentů právních a neprávních. Autorka si zvolila spíše časovou chronologii, která je někdy na úkor přehlednosti a není z ní vždy patrný význam jednotlivých dokumentů. Mám i určité výhrady k uspořádání některých kapitol. Konkrétní připomínky jsem vyjádřil výše. Uchazečka použila ve své práci řady děl českých i zahraničních autorů k danému tématu. V přehledu použitých materiálů, měla být literatura odlišena od dokumentů.

Přes určité připomínky, práce splňuje požadavky kladené na rigorózní práce a **doporučuji jí k ústní obhajobě.**

V Praze dne 24. května 2007

---

doc. JUDr. Jan Ondřej, CSc.